

Γιατί δεν αντιδρούν οι λαοί της Ευρώπης;

► Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΚΡΟΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ**, πολιτικού μηχανικού

ΟΤΑΝ ΡΩΤΗΘΗΚΕ ο διάσημος Αμερικανός κοινωνιολόγος Ρίτσαρντ Σένετ κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα πριν από δύο χρόνια αν θα περίμενε από το κοινωνικό σώμα μαζικότερες αντιδράσεις στην πολιτική των μνημονίων, απάντησε: «Οχι απαραίτητα. Εδώ και πολλά χρόνια ξέρουμε αρκετά για την ψυχολογία στην πολιτική επιστήμη και στην κοινωνιολογία. Γνωρίζουμε, για παράδειγμα, ότι πολλοί άνθρωποι που χάνουν τη δουλειά τους αισθάνονται προσωπικά ένοχοι γι' αυτή την εξέλιξη. Αυτός ο κόσμος δεν θα βγει στους δρόμους να διαμαρτυρηθεί. Ξέρουμε, λοιπόν, ότι ο θυμός πάει κάπου, μπορεί να γίνει κάτι άλλο. Κατάβληψη, για παράδειγμα». Όμως οι αντιδράσεις των λαών δεν είναι πανομοιότυπες στις ίδιες προκλήσεις. Διότι κάθε λαός διαμορφώνει την ψυχοσύνθεσή του μέσα από την ιστορική του πορεία και από τη θέση της χώρας του στον διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Οι ευρωπαϊκοί λαοί οφείλουν το επίπεδο διαβίωσής τους στα οφέλη της αποικιοκρατίας παλαιότερα και του νεοαποικισμού σήμερα. Γνωρίζουν ότι το κεφάλαιο είναι αυτό που με τον καπιταλιστικό ή τον σοσιαλδημοκρατικό μανδύα τους εξασφάλισε επίπεδο διαβίωσης πολύ ανώτερο έναντι των εργαζομένων των άλλων ηπείρων (ηλπν της Β. Αμερικής). Διότι οι Ευρωπαίοι εργαζόμενοι εξασφάλισαν την ευημερία χάρη στις άνισες ανταλλαγές μεταξύ Δύσης και Ανατολής που επέβαλε η αποικιοκρατία. Το αποικιοκρατικό κεφάλαιο όμως είχε την ευστροφία να διαθέτει ένα τμήμα των κερδών στους εργαζομένους των χωρών του, όχι μόνο για να διασφαλίζει την κοινωνική ειρήνη αλλά και για να τους αξιοποιεί στους ιμπεριαλιστικούς και τους αποικιακούς πολέμους. Πώς λοιπόν να αντιδράσουν δυναμικά αυτοί οι λαοί όταν όλα σχεδόν τα οφείλουν στη συμμαχία τους με το κεφάλαιο σε βάρος άλλων λαών;

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, Ο ΣΕΞΙΑ Ρόουτς, Αγγλος τραπεζίτης και αποικιοκράτης από τον οποίο πήρε το όνομά της η Ροδεσία (σημερινή Ζιμπάμπουε), έλεγε το 1895 στους συμπατριώτες του: «Αν δεν θέλετε εμφύλιο πόλεμο (δηλαδή ταξικό πόλεμο), πρέπει να γίνουμε ιμπεριαλιστές». Ηδη από το 1858, ο Ενγκελς παρατηρούσε ότι στο πιο αστικό κράτος του κόσμου, το αγγλικό, δημιουργείται δίπλα στην αστική τάξη και ένα αστικό προλεταριάτο. Δύο δεκαετίες αργότερα, το 1882, σε γράμμα του προς τον Κ. Καούτσκι διαπίστωνε ότι η πιθανότητα αυτή είχε γίνει πια πραγματικότητα: «Με ρωτάτε, έγγραφε, τι νομίζουν οι Αγγλοι εργάτες για την αποικιακή πολιτική; ... το ίδιο ό,τι και οι αστοί... οι εργάτες τρώνε και αυτοί πρόσχαρα από το μονοπώλιο της Αγγλίας στην παγκόσμια αγορά και τις αποικίες». Γι' αυτό, οι λαοί της Ευρώπης πρόθυμα αλληλοσφάχτηκαν στους δύο παγκοσμίους πολέμους για το ποιο από τα έθνη θα είχε τα μεγαλύτερα αποικιοκρατικά προνόμια. Μάλιστα συμμετείχαν στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους

ως υπέρμαχοι του σοσιαλιμπεριαλισμού, δηλαδή της ιδεολογίας που υπερασπίζεται τα αποικιακά προνόμια των εργαζομένων των αποικιακών κρατών, σε βάρος των εργαζομένων του Τρίτου Κόσμου.

Το συμπέρασμα είναι ότι οι παραγωγικές τάξεις των χωρών της Δύσης δεν συντηρούν οι ίδιες τις κοινωνίες τους, αφού αυτό επιτυγχάνεται με τις άνισες ανταλλαγές με την περιφέρεια (Τρίτο Κόσμο). Μάλιστα, η εξάρτηση των εργαζομένων της Δύσης από το κεφάλαιο αυξήθηκε με την εκμηχάνιση και την αυτοματοποίηση της παραγωγής που περιορίζει τον αναγκαίο αριθμό εργαζομένων. Πρόσθετα, με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, το κεφάλαιο απέδειξε, με την εισαγωγή λαθρομεταναστών, ότι γνωρίζει τρόπους να ανακαλεί τα προνόμια που παραχώρησε και να μετατρέπει την αντιπαράθεσή της με τους εργαζομένους σε εσωτερική κρίση της εργατικής τάξης. Όταν λοιπόν οι εργαζόμενοι δεν μπορούν να διασφαλίσουν με την εργασία το βιοτικό τους επίπεδο, τότε πώς θα αμφισβητήσουν την ηγεμονία του κεφαλαίου και της αστικής τάξης; Γι' αυτό οι αντιδράσεις τους περιορίζονται στη βελτίωση της θέσης τους μέσα στο σύστημα και όχι στην ανατροπή του.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΟΜΩΣ είχε μια εντελώς διαφορετική ιστορική πορεία, ποτέ δεν είχε αποικίες ώστε ο ελληνικός λαός να διαμορφώσει νοοτροπία εργατικής αριστοκρατίας. Γι' αυτό, κακώς ομαδοποιείται με τις άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, διότι όταν αυτές πρωταγωνιστούσαν στην παγκόσμια ιστορία ο ελληνικός λαός ήταν καταδικασμένος στην ακινοσία της οθωμανικής κοινωνίας, ενώ με την κρατική χειραφέτησή του βρέθηκε εξ αρχής σε καθεστώς εξάρτησης και κηδεμονίας που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Γιατί λοιπόν οι λαϊκές αντιδράσεις έχουν εκφυλιστεί στα όρια απεργιών που προσλαμβάνουν τυπικό χαρακτήρα; Διότι στην περίοδο της Μεταπολίτευσης οι πελατειακές σχέσεις εξατομίκευσαν τα προβλήματα και έστρεψαν τη μια κοινωνική ομάδα ενάντια στην άλλη, αναδεικνύοντας ως υπέρτατο καλό το προσωπικό συμφέρον, διασπώντας την κοινωνική συνοχή. Ο Παναγιώτης Κονδύλης διαπίστωνε ότι «το ρουσφέτι είχε τη γενική ιδιότητα να εξειδικεύει και να εξατομικεύει το κάθε πρόβλημα και την κάθε λύση, έτσι ώστε η μακρόχρονη συλλογική συσπείρωση με σκοπό την ανοιχτή και έννομα θεμελιωμένη προώθηση συλλογικών συμφερόντων έχανε την έλξη της στα μάτια των αμέσως ενδιαφερομένων». Είχε προηγηθεί βέβαια η Αντίσταση αλλά ακολούθησε η Βάρκιζα, όπου ο ελληνικός λαός παραδίνοντας τα όπλα με τα οποία αντιμετώπισε τον εισβολέα παρέδιδε την ψυχή του και το μέλλον του.

